

Föreningen Islandssamlarna
c/o Tore Runeborg
Birger Jarlsgatan 66 II
114 20 Stockholm

Rapport januari 1978 34

Asante sana!

Detta är svahili och betyder "Tack så mycket" och därmed fick Du Din andra lektion i detta språk.

Vi här på redaktionen säger detsamma. Alltså tack så mycket för det gångna årets angenäma samarbete med Er allesammans. Vi ber också att få tillönska Er ett Gott Nytt År och att detta skall ge Er minst lika mycket filatelistiskt sett, som det föregående.

Ett extra "asante sana" till Islandsklubben i Göteborg för den fina present som Föreningen Islandssamlarna fick motta till sitt 15-årsjubileum, och som överlämnades vid jubileumsmiddagen av Axel Miltander. Det var den engelska upplagan av "Jónsbók" alltså den nya stora handboken om isländska frimärken som Jón Adalsteinn Jónsson skrivit och som vi skall berätta mer om i en kommande rapport.

Nu är vi åter ute efter Din lilla slant (medlemsavgift för 1978). Lagg därför inte undan det bifogade inbetalningskortet, utan ta och betala med en gång, så slipper vi påminna Dig.

Sekreteraren

Vårens
mötesdagar

I Stockholm: Hos Tony Bjellefors, Birger Jarlsgatan 62^V, kl. 19.30

Torsdagen den 19 januari
Tisdagen den 21 februari - årsmöte
Tisdagen den 28 mars
Torsdagen den 27 april
Onsdagen den 17 maj
(programmen för mötena ännu ej bestämt)

I Göteborg: 2. och 4. onsdagen i månaden på Guldhedsgården, kl. 19.30

Medlems-
avgifterna

Vi ber Dig betala in medlemsavgiften för 1978 snarast. Avgiften är samma som förra året, alltså:

för Stockholms-avdelningen (alla med S efter medlemsnumret)	20:-
för Göteborgs-klubben (alla med G efter medlemsnumret)	20:-
för alla övriga	15:-

Medsänt inbetalningskort visar till vilket postgirokonto Du skall sända avgiften (nr 26 73 70-5 för Göteborgsklubben och nr 40 29 57-5 för övriga). Var vänlig komplettera kortet med Ditt medlemsnummer och fullständiga adress.

Medlemmar i utlandet (inga andra) kan insända avgiften i svenska sedlar eller check dragen på svensk bank till föreningens kassör Per Hanner, Wittstocksgatan 2, S-115 24 Stockholm (G-medlemmar sänder till Tom Rinman, Gitarrgatan 1, S-421 41 Västra Frölunda), men från Danmark och Norge går det enklast att inbetala på postgirokotot.

Den som vill förenkla avgiftsbetalandet får gärna betala samtidigt även för år 1979. (Årsavgiften för det året är visserligen inte ännu formellt fastställd, men Du kan räkna med att den blir samma som i år.)

Vi beklagar att vi för att förenkla utsändningen som vanligt måste skicka med inbetalningskort till alla, alltså även till dem som redan betalt för 1978. Många av dem som betalt för 1978 gjorde det för snart ett år sedan. För att undvika dubbelbetalning listas här nedan numren på dem som betalt fram till den 10 januari 1978.

a) Följande har betalt full avgift för 1978:

4 S	200 G	265 S	336 G	442 S	484	502
8 S	224	269 S	340 G	446	486	503
44	226 S	303	349 G	458	493	505
58 G	231 S	308	363	463	496	506
141 G	235	309	382	466	498	507
163 G	262	310 S	404 G	476 S	500	508
182	264	312	431	479	501	510 S

b) Medlem 49 (Witt) har på grund av för höga betalningar tidigare år 10:- till godo på 1978 års avgift och ombedes begränsa sin betalning för 1978 till kr 5:-.

Observera vad som sägs under rubriken Lotteriet i denna rapport om den bekväma möjligheten att samtidigt med inbetalningen av medlemsavgiften köpa lotter! (Gäller till utgången av januari.) Och se även vid rubriken Minnesstämplar.

Medlems- statistik

Jubileumsåret 1977 blev också ett av föreningens framgångsrikaste när det gäller ökning av antalet medlemmar. Vi är naturligtvis inte ute efter att göra föreningen så stor som möjligt utan så bra som möjligt för medlemmarna, men vi tycker ändå att nedanstående tabell tyder på att föreningen fyller sina syften. Följande har hänt på ett år:

	<u>Föreningen exkl. Gbgs- klubben</u>	<u>Islands- klubben i Göteborg</u>	<u>Totalt</u>
Medlemmar den 1 januari 1977	157	147	304
Nya medlemmar	51	5	56
Omflyttning	+ 1	- 1	-
Avgångna och avlidna	- 7	- 11	- 18
Medlemmar den 1 januari 1978	<u>202</u>	<u>140</u>	<u>342</u>
Antalet medlemmar utanför Sverige var den 1/1 1978	52	fördelade på	
Norden (Danmark 13, Føroyar 1, Island 13, Norge 12)			39
Europa i övrigt (England 1, Frankrike 2, Nederländerna 1, Schweiz 2, Spanien 1, Tyskland 1)			8
Amerika (Canada 1, USA 4)			<u>5</u>
			52

Supplement nr 2 till medlemsförteckningen bifogas.

Utställningen Allting 77

invigdes med all vederbörlig pompa den 2 december av hans excellens, Islands ambassadör i Stockholm, Ingvi S. Ingvarsson. De högsta besökarantalerna hade utställningen de båda första veckoändarna, då Frimerkjasalans försäljning av isländska frimärken fungerade som ett extra och kraftigt dragplåster.

Utställningen visade prov på praktiskt taget allt inom isländsk filateli. Både märkena, stämplarna och försändelserna - brev och helsaker - var synnerligen väl företrädna.

Att referera alla exponaten och nämna alla utställarna har vi här knappast plats för. Det får inte tas som uttryck för sidvördnad för de redan berömda samlingarna av skillingar och skillingbrev, av prímärken och av kronstämplar och andra sådana dyrbarheter om vi nöjer oss med att nämna några exponat som var nya för Stockholm: Wilbur Jönssons militärpost, Engel Angbergs moderna avarter, Ingvar Anderssons Fiskar och flagga, Tore Runeborgs brostämplar enligt nytt klassificeringssystem och Per Hanner med världens troligen första kompletta nummerstämpelserie, inkl. varianterna.

Samtliga utställare får som tack för besväret 1 ex. av föreningens stämpelhandbok, då den utkommer.

Lotteriet

Jubileumslotteriet har gått bra hittills, och vi tackar alla de medlemmar som gynnat föreningen genom att köpa lotter per post eller vid sammanträden. Vi har också sålt mängder av lotter utanför föreningen, dels till besökarna på Allting 77 i Postmuseum, dels per post på våra annonser i filatelitidskrifterna.

När denna rapport går ut, har vi dock c. 500 lotter kvar (av totalt 5.000), och det vore fint om även dessa bleve sålda. Ingen vet om inte högsta vinsten utfaller på någon av dessa! Vi föreslår därför - med särskild adress till de medlemmar, som ännu inte gynnat lotteriet - att Du passar på och köper litet (eller mycket, om Du vill) lotter på ett enkelt sätt. När Du nu ändå sänder in Din medlemsavgift, lägg till 15, 20 eller 25 kr och ange att det gäller lotter, så kommer 6, 8 resp. 10 lotter portofritt till Dig. (Vid beställning av mindre än 6 lotter måste Du förutom 2:50 per lott lägga till 1:- för porto.) Även större beställningar är välkomna, och den som köpt förut är förstås välkommen igen. Vårt lotteritillstånd går ut den 31 januari, så senast då måste Du sända denna beställning. Vinstlistan finns i förra rapporten och dragningslistan på högvinsterna kommer i Dagens nyheter den 8 februari.

Observera: De som betalar sin medlemsavgift till Islandsklubben i Göteborg kan inte beställa lotterna vid avgiftsbetalningen utan måste sända sin beställning till föreningens Stockholms-postgiro nr 40 29 57-5. Se på annat ställe om möjligheten att samtidigt beställa äldre minnesstämplar.

Jubileumsauktionen

På jubileumsauktionen den 3 december blev omsättningen cirka 95.000 kr, vilket får sägas vara ganska bra. Imponerande är antalet deltagande personer: 80 köpare och 25 inlämnare. Resultatlistan medföljer som bilaga för benäget studium. Två områden som gick särskilt bra, trots stort antal inlämnade objekt, var nummerstämplarna och särskilt helsakerna. Av de senare såldes praktiskt taget rubbet och detta till priser en bra bit över minimipriserna.

Genom ett misstag blev för några inrop av objekt från i salen närvarande inte inroparens spadnummer antecknat. Var Du närvarande och ropade in något av nedanstående objekt

<u>Nr</u>	<u>Pris</u>
65	120:-
130	135:-
209	42:-

så ber vi Dig höra av Dig till Tore Runeborg, så att Du kan få objektet.

Det blir inte någon "liten" auktion under våren, utan vi laddar upp för en god höstauktion, till vilken vi så småningom återkommer i dessa blad.

Stämpel-
handboks-
arbetet

Många av medlemmarna har säkert undrat hur det går med den isländska stämpelhandboken. Att den inte blev färdig 1977 nämnde vi i senaste rapporten, men i övrigt har vi inte sedan maj 1976 kommit med någon mera sammanfattande rapport om arbetet. Det skall emellertid sägas ifrån, att arbetet inte legat nere - tvärtom.

Vår förenings stämpelhandbokskommitté, bestående sedan januari 1975 av Tony Bjellefors, sammankallande, Tore Runeborg och Per Hanner, har sedan slutet av 1975 samarbetat med en amerikansk motsvarande grupp, som ursprungligen arbetade inom Scandinavian Collectors Club i USA, men som numera har separerat från SCC och arbetar självständigt (herrar Sommer, Booman, Helm, Sickels och Thorsteinsson). Som vi nämnde 1976 hade vi då kommit fram till att Islandssamlarna skulle svara för utgivandet av en handbok omfattande huvudsakligen de reguljära poststämplarna i Island, medan den amerikanska kommittén senare kunde utge ett mera "komplett" verk, inkl. sådant som utländska stämplarna på isländska märken o.dyl. Båda böckerna skall utges på engelska språket. Efter denna plan arbetar vi sedan dess, vilket betyder att den bok vi nu syftar till kommer att redigeras av vår förenings stämpelhandbokskommitté.

Tore Runeborg och Per Hanner har kommit allt längre med arbetet att ta fram listor över alla kända poststämplar och klassificera dem samt söka bestämma, vid vilka postanstalter de faktiskt använts och när. Redan tidigt visade det sig absolut nödvändigt att i stämpelhandboken medtaga en lista över alla postanstalter som funnits i Island med datum för deras existens, och denna lista fick inte innehålla alla de fel som ingått i de tidigare publicerade. Pelle Hanner arbetade somrarna 1976 och 1977 med detta och fick i slutet av sistnämnda sommar fram en första upplaga av denna lista. Tillgängliga källor, inkl. publicerade uppgifter från isländska postverket, visade sig emellertid otillräckliga - åtminstone något hundratal frågetecken kvarstod, och dessa kunde inte besvaras utan arkivforskning i Reykjavík.

Vår medlem Thór Thorsteins i Reykjavík, som ända från vår kommittés start kunnat räknas som "korresponderande ledamot" av denna kommitté, blev därför en av de personer, till vilka den första upplagan av den nya postanstaltsförteckningen sändes med anhållan om att om möjligt få hjälp. Thór har länge bedrivit forskning om poststämplarna, och han kunde snart konstatera, att endast en genomgång av isländska postverkets arkivalia äntligen skulle kunna leda fram till en korrekt historisk postanstaltsförteckning. Samtidigt fann han, att detta skulle bli ett mycket stort arbete. Helt naturligt kom han fram till att om en sådan uppgift skulle utföras av en islänning, det var rimligt att en isländsk förening också var med bland de samarbetande organisationer, som finge anses stå bakom handboken. Han föreslog därför att Félag Frímerkjasafnara fick träda in som tredje part i samarbetet.

Detta har lett till följande beslut, som också våra amerikanska vänner varit med på:

- 1) Islandssamlarnas stämpelhandbokskommitté har utökats med Thór Thorsteins som ordinarie medlem.
- 2) Följande samarbetande organisationer skall anges som medarbetare i handboken
Föreningen Islandssamlarna
Iceland Philatelic Study Committee (amerikanarna)
Félag Frímerkjasafnara

Kvar står att det blir vår förening som svarar ekonomiskt och (till väsentlig del) redaktionellt för i varje fall den första upplagan.

Det kan nämnas att Thór Thorsteins arbetat hårt i postverkets arkiv i Reykjavík och redan hunnit få fram mängder av nya uppgifter. Till dess att detta arbete blivit färdigt och den slutliga postanstaltsförteckningen redigerad (av Pelle Hanner och Thór Thorsteins) måste stora delar av arbetet i övrigt vila. Men på vissa områden och speciella problem arbetar fortlöpande förutom kommittémedlemmarna även några "korresponderande medlemmar", varav främst skall nämnas Folmer Østergaard och Sigurdur Thormar. Kontakt har också tagits med "the grand old man" inom isländsk posthistorie- och stämpelforskning, Sir Athelstan Caröe i Liverpool, som gett oss många goda idéer och gjort sig stort besvär med att gå igenom sina anteckningar från tidigare forskning.

Minnes- stämplar

Allting 77 hade ju sin specialstämpel, och många av Er skaffade sig väl den. Föreningen har ett litet lager av äldre minnesstämplar på frankerade kuvert från tidigare liknande begivenheter, vilka ägt rum i Göteborg. Detta lager har främst lagts undan med tanke på nytillträdande medlemmar, och sådana har vi ju fått många. Vi har följande att erbjuda:

- a) "Göteborg Islandsträffen" (med falk) 24.4.1965
- b) "Göteborg Allting 71" (med Islands-karta) 9.1.1971 på specialkuvert
- c) "Göteborg Allting 71" (med vikingaskepp) 10.1.1971 " "

Av den första (a) har vi bara ett helt litet lager, varför högst 1 ex. säljs per beställning. Priset för denna eftersökta stämpel är 15:-. De bägge senare (b + c) säljs som par för 6:- sammanlagt och med högst 5 par per beställning. Porto är inkluderat i angivna priser.

Beställning sker genom insättning på föreningens Stockholms-postgiro nr 40 29 57 - 5 och kan för dem som skall betala sin medlemsavgift till detta konto ske samtidigt med denna betalning. Ange "Islandsträffen" resp. "Allting 71" på kupongen. Erbjudandet gäller - med reservation för slutförsäljning - till den 28 februari.

Landsorts- lotteriet 1977

Dragning har förrättats i 1977 års "landsortslotteri". I detta utlottar vi varje år en vinst bland de medlemmar som inte bor inom Stockholms- eller Göteborgs-områdena. Vinsten tillföll nr 454 Gunnar Stenström. Vi gratulerar hjärtligen. Liksom förra året var årets vinst ett exemplar av den vackra porslinsplattan med islandsfalk på blå sköld och texten "Islandssamlarna", som gjordes i Island 1972 i bara 100 ex.

Studie- kreds i Danmark

Ebbe Eldrup i Köbenhavn meddelar, att det inom Köbenhavns Philatelist Klub - KPK - under 1977 bildades en särskild Islands-Studiekreds. I den är bl.a. flera av vår förenings danska medlemmar aktiva. Man meddelar att man är starkt intresserad av samarbete med Islandssamlarna och hoppas på ett fruktbart sådant. Vi hoppas detsamma.

Eftersom Islandssamlarna har arbetat så mycket med studiet av stämplarna, tänker inte den danska studiegruppen ägna sig åt dessa utan specialstuderar i stället vissa märken och emissioner.

3 aur fin- tandat och "dubbel- tänderna"

Ett märke, som specialstuderats av den danska gruppen, är 3 aur tandn. 14 x 13 1/2 (Facit nr 8) och Ebbe Eldrup har låtit oss ta del av det intressanta material man fått fram. Även vi har ju i tidigare rapporter ägnat en del utrymme åt just detta märke, bl.a. "dubbeltreorna".

Något som speciellt Ebbe Eldrup har ägnat sig åt är "dubbeltänderna" på sista tryckupplagan av 3, 6 och 10 aur fintandade (Facit 8 e, 11 e

och 12 d). Det som här hände var ju att tandningsnålar gick sönder på en kamtandningsapparat, så att ett tandningshål kom att saknas och märkena fick två sammanhängande tänder på både över- och undersidan. Märken med sådana dubbeltänder är bevisligen sällsyntare än sådana - ur samma tryckupplaga - med korrekt tandning, och Facit säger därför att märkena med tandningsfelet "betingar överpris".

Det kan därför synas vara en motsägelse, när Ebbe Eldrup säger att den defekta kamtandningsmaskinen "K 2" hade sju trasiga nålar, fördelade så att sju märken per rad fick dubbeltänder, med andra ord att "70 av arkets 100 märken har tandningsfel". Det skulle ju göra de feltandade mycket vanligare än de riktigt tandade!

Vi vill därför sända tillbaka till den danska studiegruppen följande funderingar, som kan ge anledning till fortsatt forskning.

- a) Finns det bevis för - i ark eller strip - att verkligen något ark av 3, 6 eller 10 aur perforerats med 7 fel per rad, dvs. då K 2 hade fått sju trasiga nålar? Alla nålarna blev kanske inte trasiga på en gång, och det förhållandet att det finns danska märken, som perforerats med samma apparat, då den haft sju trasiga nålar, visar inte att de isländska märkena också blivit det.
- b) Den källa Ebbe åberopar, nämligen en artikel om danska märken i NFT nr 1, 1973 av B. Schäffer, anger att det på tryckeriet samtidigt fanns en tandningsapparat "K 3", som det inte var något fel på. Kan inte denna ha använts parallellt med K 2 för de nämnda isländska märkena? I så fall skulle vissa ark helt sakna tandningsfelet.

Nya Balbo- brev

Under hösten dök i auktionskataloger från Tyskland och Schweiz upp ytterligare tre inte förut registrerade Höpflug-brev, nämligen nr 38, 58 och 184. Vår lista över kända sådana brev omfattar därefter 76 nummer.

Användningen av prä- märkena

Senast i september 1977 skrev vi om de kända stämplarna på prä. Redan i oktober fann vi emellertid i en tysk auktionskatalog ett avbildat prä-märke (Facit nr 32) avstämpelat med en stämpel icke tidigare känd på prä, nämligen antikva-stämpeln Strandasýsla.

"Stora nummer- stämpel- cirkusen" igen

Minns Du bilagan till rapport maj 1976 av Pelle Hanner om "Stora nummerstämpelcirkusen eller Vad gjorde postmästaren i Grenjadarstadur 1903?" Nu har det kommit fram ett nytt belägg för "cirkusen" och vi lämnar ordet till Pelle Hanner.

I "Stora nummerstämpelcirkusen" tog jag upp frågan om inte flera av nummerstämplarna 48 - 58, vilka tilldelades de brevsamlingsställena som sorterade under postexpeditionen i Grenjadarstadur, blivit placerade på fel brevsamlingsställena (andra än dem som officiellt uppgavs) redan 1903. Utgångspunkten var ett brev - beskrivet av Bryan Whipple - från Grímsstadir 1915, avstämpelat med nr 57, fast Grímsstadir officiellt skulle haft nr 48 och nr 57 borde varit i Vikingavatn. Samtidigt noterades att nummerstämpel 48 bevisligen var i Skinnastadur år 1946, men varför den skulle finnas där vid den tiden och icke nr 54, som Skinnastadur och dess föregångare officiellt tilldelats, var helt oförklarligt, om inte numren redan tidigare blivit förväxlade.

I den nämnda artikeln kom jag därför fram med följande antagande, nämligen att redan år 1903 följande förväxlingar skedde:

	<u>Skulle haft</u>	<u>Men fick i verkligheten</u>
Sandfellshagi och dess efterföljare t.o.m. Skinnastadur	54	48
Grímsstadur	48	57

Kvar stod då frågorna:

- Vilket brevsamlingsställe fick i verkligheten nr 54?
- Vilken stämpel fick Vikingavatn, som skulle haft nr 57?

Något svar på dessa frågor inkom inte från läsekretsen. Däremot har jag korresponderat i saken med Sir Athelstan Caröe, som visade stort intresse för saken och ansåg att det fanns goda skäl för antagandet att en förväxling skedde redan år 1903. Han ville f.ö. döpa historien till "the Grenjadarstadur merry-go-round" (G-karusellen), vilket måste sägas vara mera välfunnet än "cirkusen".

Plötsligt besvarades emellertid båda de nyss nämnda frågorna genom ett objekt avbildat i en offert från Frimärkshuset i Göteborg AB, som kom i min hand i november. Det var ett s.k. "Gamla Bió-brev", alltså ett av de brev med förtryckt adress, som biografdirektör Petersen i Reykjavík 1938 ordnade för att samla in avtryck av olika stämplor, som då fanns på postanstalterna. Detta speciella brev har 5 frimärken, varav 2 är tydligt avstämplade med brostämpelein "Vikingavatn 9.4.38" och 3 med nummerstämpel 54. Nr 54 fanns alltså i Vikingavatn! Och si, cirkeln är sluten, karusellen har gått ett varv, och vi kan tillägga i ovanstående tabell

	<u>Skulle haft</u>	<u>Men fick i verkligheten</u>
Vikingavatn	57	54

Detta löser emellertid inte en annan fråga, som jag tog upp i artikeln, nämligen om inte också nummerstämplarna 50, 51 och 52 (möjligen flera inom serien 48 - 58) var ute på fel platser åtminstone under en tidig period. Hade Kópasker då nr 52 i stället för 50, hade Raufarhöfn 50 i stället för 51? Jag ber Er alla hålla ögonen öppna efter rekbrev, brev med avsändaradress, brevkort etc., som kan a. tingen bekräfta eller dementera dessa funderingar. Har Du något att meddela, gör det snarast till mig eller Tore Runeborg, ty vi vill gärna taga upp detta i stämpelhandboken.

P.H.

Litteratur- tjänst

Vi har tidigare (maj 1975) nämnt den förträffliga litteraturtjänst, som en holländare, herr C. Nieuwland, ordnat. Den innebar att man kunde abonnera på uppgifter om ny litteratur inom bl.a. isländsk filateli, vilka uppgifter levererades på kartotekskort. Från ingången av 1978 har Nieuwland lagt om denna litteraturtjänst, och man kan förstå honom, ty det kan knappast ha varit en lönsam verksamhet att sälja kartotekskort för c. 10 öre st.

Vad man nu kan göra är att prenumerera på en liten stencilerad tidskrift som kommer ut 4 gånger per år och innehåller ett register över nya böcker och tidskriftsartiklar i ett stort antal tidskrifter. Tidsskriften omfattar hela Nordens filateli. I första numret nämns 10 nya artiklar om isländsk filateli. Man kan också beställa fotokopior av de flesta artiklar som nämns i tidskriften, som heter Scandinavian International Philately. Prenumeration för 1978 kostar Hfl. 10:- och sker genom insättning på tidskriftens holländska postgirokonto, (Arnhem) 1942 747. Vår förening är givetvis prenumerant och dess exemplar finns, liksom det tidigare kortregistret, hos sekreteraren.

Bilagor:

- Inbetalningskort för medlemsavgiften
- Resultatlista från jubileumsauktionen den 3 december 1977
- Supplement nr 2 till medlemsförteckningen